

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

DRS: charakteristika regionální politické strany

Vypracoval:

Jakub Jezbera

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. RNDr. Michal Kubálek, Ph.D.

Studijní program:

Ekonomika a management

Studijní obor:

Provoz a ekonomika

Čestné prohlášení

Tímto čestně prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci zpracoval sám s přispěním vedoucího práce, který byl zároveň i konzultantem, a používal jsem výhradně zdroje uvedené v seznamu literatury. V textu jsou použity průběžné bibliografické citace dle normy ČSN ISO 690, popř. ČSN ISO 690–2.

V Praze, dne 3. června 2007

.....
Jakub Jezbera

Poděkování

Děkuji PhDr. RNDr. Michalu Kubálkovi, Ph.D. za odborné vedení během zpracovávání mé bakalářské práce a za jeho čas věnovaný konzultacím.

DRS: charakteristika regionální politické strany

Souhrn

Tato bakalářská práce má za úkol charakterizovat jeden z typických regionálních subjektů české politické scény, kterým je *Demokratická regionální strana (DRS)* působící v Libereckém kraji. Nejprve jsou vysvětleny komplikované skutečnosti vedoucí k definici samotné politické strany a posléze také obecné teorie politických stran na všeobecné úrovni. K tomu vhodně posloužila mimo jiné i klasifikace funkcí politických stran, na jejímž základě je teorie zčásti odvozena. Dále je tato problematika převedena do již čistě regionální sféry, kde nechybí celkový popis regionální stranicko-politické soustavy, či samotná typologizace těchto soustav. V rámci nich je definována skupina regionálních stran, do níž spadá i samotná DRS. Na ni je zaostřena další část pojednávající o historii strany, jejích hlavních programových cílech a volebním programu, který uveřejnila na svých webových stránkách před krajskými volbami v roce 2004. Nechybí zde ani uvedení volebních výsledků v rámci libereckého regionu a jejich detailnější analýza, ze které jsou vyvozeny hypotetické příčiny vzniku těchto výsledků. Celá práce je završena závěrem, ke kterému jsem na základě zjištěných poznatků došel.

Klíčová slova

Politická strana, regionální strana, etnická strana, subnacionalismus, regionalismus, stranicko-politická soustava, Demokratická regionální strana, Liberecký kraj, volební výsledky, komunální volby, krajské volby.

DRS: the Characterization of a Regional Political Party

Summary

The main objective of this bachelor work is to characterize one of the typical regional subjects of the Czech political scene such as the *Democratic Regional Party (DRS)* which has a functioning presence in the region of Liberec. First and foremost there are complicated explanations in the actualities of the principal definition of political parties and also that of a general theory of political parties on a universal level. Thereto appropriately deserving, inter alia, the classification of the function of a political party on the basis of which the theory is partially derived from. Further, this dilemma is carried over into the regional sphere where the entire definition of the regional political system is not lacking, nor of a single typology of the system. Within the framework of this typology exists a defined group of regional parties to which also belongs the DRS. Upon which, a focus has been placed in the next section, entering into the history of the parties, their primary program objectives as well as the electoral program, which was publicized on the party's official webpage prior to the regional elections in 2004. Not lacking is a complete detailed analysis of the Liberec regional election results from which many hypothetical reasons have been deduced and under which have been established. The entire work is a repudiation which has been based on the ascertainment of observational findings.

Key words

Political party, regional party, ethnical party, subnationalism, regional particularism, party-political system, Democratic regional party, region of Liberec, election results, municipal elections, county elections.

Obsah:

1 Úvod	3
2 Cíl práce a metodika	3
3 Teorie politických stran	4
3.1 Definice politické strany.....	4
3.2 Problematika definování obecné teorie politických stran	6
3.3 Vznik a funkce politických stran.....	7
3.3.1 Vznik politických stran.....	7
3.3.2 Funkce politických stran.....	9
4 Regionální politické strany	11
4.1 Charakteristika regionálních politických stran.....	11
4.1.1 Definice regionálních a etnických stran	11
4.1.2 Hlavní vlastnosti a charakteristiky regionálních a etnických stran	12
4.2 Regionální stranicko-politická soustava.....	13
4.3 Typologie regionálních stran a stranických soustav.....	14
4.4 Etnické a regionální politické strany v Evropě.....	16
4.5 Etnické a regionální strany v ČR.....	18
5 Demokratická regionální strana	19
5.1 Charakteristika DRS.....	19
5.1.1 Historie strany	19
5.1.2 Programové cíle strany.....	20
5.2 DRS v krajských volbách 2004	21
5.2.1 Spolukandidatura s USZ.....	21
5.2.2 Volební program 2004	22
5.3 Analýza volebních výsledků DRS v Libereckém kraji	24
5.3.1 Volby do obecních a městských zastupitelstev.....	24
5.3.2 Volby do krajských zastupitelstev	30
6 Závěr	32
7 Seznam literatury	34
8 Přílohy	35

1 Úvod

Na politické scéně téměř kdekoliv na světě existují politické strany, které působí na celonárodní úrovni. Tyto strany mají mnoho společných rysů. Jde jim především o oslovení co největšího počtu voličů a získání tak co nejmasovější podpory, aby mohly co nejvíce prosadit své programy a ideje. Pro zkoumání tohoto druhu tzv. „celostátních“ politických subjektů existuje celá řada odborných publikací a jiných druhů literatury. Zároveň existuje mnoho metod, jak tato seskupení popsat a charakterizovat (např. pravo-levé spektrum, Sartoriho koncepty apod.) a to činí celou problematiku lépe pochopitelnou. Existují však i jiné druhy politických stran, které nelze kvalifikovat stejným způsobem, jakým je tomu u celonárodně orientovaných politických subjektů. Jejich charakterizování se zdá být mnohem komplikovanější. Příkladem této skupiny jsou právě regionální a etnické politické strany, jejichž směřování nemusí být vždy založeno na kopírování určitého ideologického směru a prosazování všeobecných ideálů. Středem zájmu těchto politických hráčů bývají často zcela odlišné cíle a zájmy, ať již etnické, náboženské, subnacionální, kulturní či jiné. A právě tato skupina politických stran tvoří základ ústředního tématu této práce.

2 Cíl práce a metodika

Cílem bakalářské práce je popsat charakteristiky Demokratické regionální strany (DRS), která je typickým regionálním subjektem na české politické scéně působícím v Libereckém kraji.

V práci byly využity standardní politické teorie a typologie, především definice politické strany a jejích funkcí v rámci politického systému. Důležité je politologické vymezení pojmu *regionální politická strana*. V této souvislosti byly využity především studie českých teoretiků Miroslava Mareše a Maxmiliána Strmisky věnované regionálním a etnickým politickým stranám. Tito autoři vymezují regionální politickou stranu zejména na základě jejich působnosti a voličské základny – k tomu jsem zkoumal programovou strukturu DRS a její volební výsledky. Další část práce je věnována podrobnějšímu popisu Demokratické regionální strany, k čemuž bylo použito

uvedení historie strany, jejího volebního programu, hlavních cílů a zájmů a zejména pak také výsledků komunálních a krajských voleb, kterých se DRS zúčastnila. Nechybí ani jejich podrobnější analýza, na jejímž základě jsou uvedeny hypotetické příčiny dosažení těchto volebních výsledků. Především díky uvedeným charakteristikám a rozborům je nakonec vyličen závěr celé problematiky, ke kterému jsem na základě této studie došel.

3 Teorie politických stran

3.1 Definice politické strany

V politologii a snad i v každém politologickém slovníku je pojem *politická strana* asi nejfrekventovanějším a nejužívanějším výrazem. Proto by se na první pohled mohlo zdát, že přesná definice a vymezení tohoto pojmu byly již dávno stanoveny a jsou tedy i zmiňovány ve většině politologických publikací. Tak tomu ovšem není. Nejen, že je tento pojem různě chápán a vnímán jednotlivými skupinami lidí, ale dokonce ani politická věda není schopna podat jeho adekvátní výklad. Tato skutečnost sice neznamena pro běžného člověka nějakou stěžující okolnost, avšak na politologii jako vědu to působí jako nepříjemný fakt. Řada autorů se proto někdy i opakovaně snaží najít nové a nové definice, díky kterým by bylo možné dojít k definici obecné (univerzální) a ta by tak nabyla definitivní platnosti.

Dalším aspektem, který s tímto pojmem souvisí, je jeho dějinná podmíněnost. Jinak byl totiž vnímán v minulosti a jinak je vnímán dnes. Zatímco v současnosti vnímáme politické strany jako základní a neodmyslitelné jednotky vztahující se k politickému životu, byly dřívějšími mysliteli až do poloviny 19. století posuzovány spíše v negativním smyslu. Totéž však platí i z geografického hlediska, které je na časové podmíněnosti závislé. Je totiž rozdíl mezi politickými stranami v Anglii na konci 18. století, politickými stranami německé Výmarské republiky a americkými politickými stranami šedesátých let 20. století.¹

Za myslitele, který stojí na počátku pokusů o definování politických stran, je dnes bezesporu považován Max Weber a jeho současníci, kteří spadají do skupiny autorů tzv.

¹ FIALA, Petr; STRMISKA, Maxmilián. *Teorie politických stran*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 1998, s. 20.

klasických definic politických stran. Skupin autorů vztahujících se k určité časové etapě existuje však více, a proto jsou dodnes známy tyto druhy definic politických stran:²

- klasické definice
- obecná definice
- minimální definice
- speciální definice

Klasické definice většinou definovaly politickou stranu jako organizované seskupení lidí, kteří se snaží získat politickou moc k prosazování svých idejí a představ, či alespoň obecného dobra. Tomu asi nejvíce odpovídala definice Maxe Webera, na něhož navázali i další autoři, kteří se spíše snažili něco dodat a doplnit. Tento trend definování zmiňovaného pojmu převládal až do 60. let 20. století. Maxmilián Strmiska uvádí několik příkladů těchto definic od různých autorů. Např. S. Neumann popsal v padesátých letech minulého století politickou stranu jako „*jasně vymezenou organizaci sestávající z aktérů, kteří aktivně působí v politickém životě společnosti, tj. z těch, kdo mají zájem na opanování vládní moci a jež s jinou skupinou nebo skupinami, které zastávají odlišné názory, soutěží o podporu veřejnosti*“.³

Ve druhé polovině dvacátého století vyzval problém, jak nalézt obecnou definici politické strany. Cílem bylo najít hlavní vlastnosti a charakteristiky, které politické strany odlišují od nejrůznějších zájmových formací a seskupení. O to se pokusil zejména G. Sartori a také Klaus von Beyme, který je označil za „*společenské organizace, které si navzájem konkurují ve volbách, aby získaly podíl na vládní moci*“.
Ani tato učebnicová definice však nenaplnila očekávání. Proto se začal hledat jakýsi ideál, který by určil obecnou definici, která by měla být taková, aby vyčerpávajícím způsobem vyjádřila tento pojem a zároveň by eliminovala časovou a geografickou podmíněnost.

Později se Sartori pokusil správnou definici najít pomocí tzv. *minimální definice*, která měla díky své stručnosti, malému počtu specifikujících vlastností a také obecnosti schopnost zahrnout všechny strany z časového i geografického hlediska. Sám Sartori nabídl minimální charakteristiku strany jako „*politické skupiny, jež se účastní voleb a*

² FIALA, Petr; STRMISKA, Maxmilián. *Teorie politických stran*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 1998, s. 23–32.

³ tamtéž, s. 24.

*jež je jejich prostřednictvím schopna své kandidáty umístit do veřejných úřadů“.*⁴ Tento způsob interpretace však opět nebyl uspokojivý a nenalezl úspěch. Hlavním důvodem byla skutečnost, že minimální definice nedokázala, zejména pro svou přílišnou stručnost, politické strany charakterizovat tak, aby je dostatečným způsobem identifikovala a odlišila od ostatních politických organizací. Tento koncept se tedy stal jakýmsi pomocným nástrojem pro další hledání vhodné definice.

Dalším způsobem, který se nabízel, bylo nalezení takové definice, která by nemusela nutně platit pro všechny typy politických stran, tzv. speciální definice. To zejména proto, že jednotliví myslitelé již začali na nalezení univerzální charakteristiky politických stran postupně rezignovat. Pro její sestavení muselo dojít k trojí redukci, která však již znamenala odklon od ideální obecné definice. Jednak se měla platnost definice omezit pouze na euroamerický prostor a vytěsnit tak zejména rozvojové země. Dále omezení na strany působící pouze po druhé světové válce a nakonec také redukce platnosti pouze na demokratické politické systémy, jelikož například podmínka svobodných voleb by byla v některém z totalitních systémů zřejmě neuskutečnitelná.

Z výše uvedeného je zřejmé, že se k obecné a univerzální definici doposud nepodařilo dojít a tak nezbyde nic jiného, než se spokojit alespoň se základními tvrzeními, které se vyskytují v definicích nejrůznějších autorů. Téměř všechny strany usilují o získání politické moci, o což se snaží ve volbách. Jedná se o dobromyslné a otevřené seskupení lidí, jejichž členové sdílejí společné názory, zájmy, představy a cíle.

3.2 Problematika definování obecné teorie politických stran

Z předchozí kapitoly lze vyčíst, že i přes veškeré snahy a pokusy není lehké k definování politické strany dojít a žádná abdsolutní definice se zatím ani nenabízí. Tento fakt vychází zejména ze skutečnosti, že politologie doposud nedisponuje žádnou *obecnou* teorií politických stran. S tímto tvrzením se však úplně neztotožnil Klaus von Beyme, který tvrdil, že nelze jednoznačně říci, že obecná teorie politických stran žádná není, avšak je jí zatím velice málo. Proto je na základě dosavadního politického vědění prospěšný její další rozvoj. Obecná teorie by podle něj měla obsahovat normativní

FIALA, Petr; STRMISKA, Maxmilián. *Teorie politických stran*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 1998, s. 29.

prvky, avšak měla by být zachována její obecnost, což se však jeví jako pouze velice těžce dosažitelné.

Jedním ze zajímavých pokusů o nalezení teorie byla Steiningerova teze, že celá teorie je vlastně tvořena souborem definicí pojmu politických stran, avšak to se neukázalo jako nejšťastnější řešení. Politologové tak došli k závěru, že obecná teorie politických stran je sice potřebná, ale prozatím se musíme obejít bez ní, stejně jako bez obecné definice politické strany. To ovšem neznamená, že by v této teorii nemohl probíhat další vývoj a výzkum a nebo by se nemohly vytvořit další dílčí teorie. Jedná se pouze o fakt, který zřejmě zůstane v blízké době nezměněn.

3.3 Vznik a funkce politických stran

Mezi hlavní otázky, se kterými se politologové potýkají, mimojiné patří, proč a za jakých podmínek vznikaly politické strany, jaký mají vůbec smysl a účel a zda-li jsou tím správným řešením jakožto jednotky spojení lidí, kteří se v daném politickém systému snaží prosadit své názory a vize. Naskýtá se tak i úvaha, zda jsou nezbytnou součástí politického života a jestli by nešly nahradit něčím jiným.

3.3.1 Vznik politických stran

S problematikou vzniku politických stran existuje premisa, která naznačuje, že uspokojivá teorie politických stran by mohla odhalit, proč vlastně strany existují. O to se pokoušelo mnoho politologů, kteří tím jednak obohatili teoretickou základnu stranicko-politického výzkumu, ale také přinesli nejrůznější teoretické přístupy ke vzniku politických stran. Ty lze rozdělit do několika následujících skupin:⁵

- institucionální teorie
- teorie „kritických situací“
- modernizační teorie
- funkcionalistický přístup
- developmentalistický přístup

Autorem prvních čtyř uvedených teorií je již zmiňovaný politolog Klaus von

⁵ FIALA, Petr; STRMISKA, Maxmilián. *Teorie politických stran*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 1998, s. 52.

Beyme. Institucionální teorií vysvětluje vznik politických stran jako přímou souvislost s vývojem parlamentních systémů a volebního mechanismu. Teorie „kritických situací“ má osvětlit vznik stran jako jev související se vznikem státu nebo rozpadem ústavního systému a modernizační teorie se zase odvolává na sociální a ekonomické faktory vzniku stran. K modernizačním teoriím řadí Beyme rovněž historicko-konfliktní přístup.

V souvislosti s touto problematikou je také nutno si uvědomit, že obecná teorie vzniku politických stran se přirozeně rozděluje na dva základní tématické okruhy:⁶

- a) Problém vzniku politických stran jako „nového“ historického fenoménu
- b) Problém vzniku nových stran v již existujících politických systémech

Vznik politických stran jako takových však nedokázal vysvětlit ani jeden z výše uvedených přístupů, avšak jejich kombinací by pravděpodobně bylo možné k odpovědi dojít. Později však přišel Max Weber s tvrzením (které především dále rozvedl M. Duverger) jež vysvětlovalo vznik politických stran jako důsledek zavedení všeobecného volebního práva. Duverger tuto tezi nepovažoval za definitivní, avšak upozorňoval na přímou souvislost vývoje stran s rozšiřováním všeobecného volebního práva a posilováním parlamentu. V kontextu s historickými událostmi, které se týkaly například Československa je nutné uznat, že všeobecné volební právo není vždy podmínkou kostituování politických stran a stranicko-politických systémů, i když obecná souvislost mezi rozšiřováním všeobecného volebního práva a formováním moderních politických stran existuje.⁷

Později se objevily nové koncepty a teorie, které umožnily opět o něco lépe porozumět problematice vzniku politických stran. Jednou z těchto teorií byla například tzv. koncepce *cleavages*, se kterou přišel americký sociolog Seymour Martin Lipset a norský politolog Stein Rokkan. Ta vysvětluje rozdílnost systémů politických stran v rámci evropských zemí jako důsledek rozdílných kombinací *cleavages* (konfliktních linií, rozporů), jako např. centrum v. periferie, stát v. církve apod. Německý sociolog M. Rainer Lepsius zase přišel s konceptem tzv. *sociálně morálních milieu*, který popisuje vznik politických stran jako tendenci k vytváření několika oddělených světonázorově či nábožensky definovaných komplexů politických a sociálních organizací se specifickými

⁶ FIALA, Petr; STRMISKA, Maxmilián. *Teorie politických stran*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 1998, s. 52.

⁷ tamtéž, s. 55.

hodnotami, postoji a životním stylem.⁸ Obě tyto teorie však opět nelze aplikovat na všechny stranicko-politické systémy a mohou rovněž působit poněkud schématickým dojmem. Právě to je zřejmě důvodem, proč Sartori a Klaus von Beyme přistupovali k těmto konceptům velice opatrně. Přestože si Beyme uvědomoval nedostatky Rokkanovy teorie, vytvořil nakonec na základě jeho analýzy tzv. schéma deseti konfliktních linií, na základě nichž vznikaly a diferencovaly se politické strany:⁹

1. Liberalismus proti starému režimu
2. Konzervativci
3. Dělnické strany proti občanskému systému
4. Agrární strany proti průmyslovému systému
5. Regionální strany proti centralistickému systému
6. Křesťanské strany proti laickému systému
7. Komunistické strany proti sociálně-demokratickému systému
8. Fašistické strany proti demokratickému systému
9. Protestní občanské strany proti byrokratickému systému (welfare) státu
10. Ekologická hnutí proti společnosti růstu a spotřeby

„Schéma deseti stran“ má vysvětlovat vznik jednotlivých typů politických stran na základě určitých sociálních konfliktů. Opět se i zde ukazuje, že není možné, aby toto schéma mohl zahrnout každý stranicko-politický systém.

Zejména kvůli tomuto závěru, se kterým se potýká téměř každý navržený koncept, docházíme k výsledku, že žádný z výše uvedených teoretických přístupů nedokáže vznik politických stran vysvětlit tak, aby byl univerzálně aplikovatelný na každý stranicko-politický systém ve všech zemích světa. K přijatelnému výkladu vzniku systému politických stran dojdeme pouze tehdy, budeme-li se jej snažit aplikovat jen na konkrétní zemi, a to určitou kombinací těchto teorií, přičemž musíme přihlédnout k historickým událostem a vývoji této země.

3.3.2 Funkce politických stran

Jiným způsobem k nalezení pravých příčin vzniku politických stran je vymezení

⁸ FIALA, Petr; STRMISKA, Maxmilián. *Teorie politických stran*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 1998, s. 58.

⁹ tamtéž, s. 59.

jejich funkcí, přičemž se nejedná o snahu zjednodušení vysvětlení podstaty jejich existence pomocí funkcionalismu, nýbrž o alternativní východisko k této snaze.

Doposud byly jednotlivými autory nabídnuty celé řady funkcí politických stran. Za zmínku určitě stojí klasická nauka Georga Brunnera, která definuje tyto základní čtyři funkce politických stran:¹⁰

- Integroční funkce (vztah mezi vládou a lidem)
- Funkce výběru vedení (prosazování kandidátů do vedoucích funkcí)
- Funkce výkonu panství (vládní strana)
- Funkce kontroly panství (opoziční strana)

Tyto funkce lze dále rozdělit do dvou skupin, kdy první dvě funkce by měla plnit každá strana v každé situaci a druhé dvě funkce každá strana v různých situacích.

Zajímavý přístup k funkcím politických stran předvedli Gabriel A. Almond a G. Bingham Powell, kteří definovali základních šest funkcí stran jakožto určitý proces konverze. Je znám jako tzv. „Almondův katalog“ a má následující průběh:¹¹

1. Formulace požadavků
2. Kombinace požadavků ve formě alternativních návrhů jednání
3. Formulace autoritativních pravidel
4. Zavedení a prosazení těchto pravidel
5. Přizpůsobení individuálním případům
6. Komunikace s okolím politického systému

Samozřejmě existuje celá řada dalších koncepcí funkčních katalogů do jiných autorů, mezi něž patří i významní čeští politologové, jako např. Michal Klíma nebo Miroslav Novák, avšak většina myslitelů vychází zejména ze dvou výše uvedených inspirací. I proto by byly další ukázky pojetí funkcí politických stran od jiných autorů v této práci irelevantní. Důležitá je především tendence poslední doby, která spočívá ve snaze autorů tato nepřeborná kvanta funkcí nějakým způsobem redukovat tak, aby byly vybrány pouze hlavní reprezentativní funkce mající univerzální charakter. I zde se tedy setkáváme s ambicemi k zavedení určitého univerzálního modelu, který bude ovšem jen velice těžko přisuzovatelný všem stranám a stranicko-politickým systémům.

¹⁰ FIALA, Petr; STRMISKA, Maxmilián. *Teorie politických stran*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 1998, s. 62.

¹¹ *tamtéž*, s. 65.

4 Regionální politické strany

4.1 Charakteristika regionálních politických stran

4.1.1 Definice regionálních a etnických stran

Stejně jako pro pojem „politická strana“, neexistuje ani pro pojem „regionální politická strana“ žádná uspokojivá a vyčerpávající definice. Regionální strany se však dají charakterizovat jako určité politické formace či uskupení s ohraničeným místem působnosti a tedy i voličskou základnou, které zejména reprezentují postoje a zájmy daného regionálního prostoru a tím se odlišují od celostátních politických stran. V souvislosti s regionálními stranami se rovněž někdy vyskytuje termín „etnické strany“, který bývá pro strany tohoto typu používán a je s ním i ztotožňován. Tyto dva termíny se však od sebe dosti liší, jelikož etnické strany, mezi něž patří např. etnonacionalistické nebo subnacionalistické strany, sice mohou být i regionálními stranami, avšak jejich předmět činnosti spočívá hlavně v prosazování zájmů určitých národnostních etnik, menšin a kultur. Jejich působnost ale nemusí být nutně omezena pouze pro určitý region a tím pádem nehájí zájmy tohoto regionu, jakožto útvaru státního uspořádání. To si uvědomuje i český autor Miroslav Mareš, který ve své knize, zabývající se etnickými a regionálními stranami v ČR v období po pádu „železné opony“, definoval etnické strany jako politické strany, jejichž ideově-programová i organizační identita, stejně jako jimi používané zdroje politické legitimace a volební mobilizace mají vyhraněně etnický ráz.¹² Sám však přiznává, že definování etnických stran je stejně jako v případě stran regionálních velice složitou záležitostí a nakonec dokonce svou definici sám zkritizoval a její vymezení posoudil jako neuspokojující. Pro určité podskupiny regionálních stran uvádí označení „etnicko-regionální strany“, jakožto regionální strany hájící výhradně zájmy daného etnika či národnostní menšiny. Regionální strana tím pádem sice může, ale zároveň nemusí mít etnický charakter.

Dále by měla být brána v potaz skutečnost, že je rovněž chybné označovat stranu *regionální* za *regionalistickou* a naopak, jelikož ačkoli by se molho zdát, že se jedná o synonyma, jde o zcela rozdílné termíny. Označení „regionalistický“ se totiž používá pro

¹² MAREŠ, Miroslav. *Etnické a regionální strany v ČR po roce 1989*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2003, s. 14.

strany, které jsou charakteristické jistou dávkou autonomismu či separatismu. Z toho plyne, že tímto termínem lze označit jak stranu regionální, tak i stranu ryze celostátního charakteru.

4.1.2 Hlavní vlastnosti a charakteristiky regionálních a etnických stran

U regionálních politických stran, které působí v celostátní sféře, je typický fakt, že v mnoha případech disponují značným koaličním potenciálem. Často se tak stávají minoritním spojencem větších politických stran, které třeba usilují o získání většiny pro sestavení vlády. Mnohem výraznějším rysem tohoto druhu stran je však vlastnictví opozičního (vyděračského) potenciálu, díky kterému již během historie sehrály klíčovou roli v nejednom parlamentu. I proto často převažovaly a někdy ještě doposud převažují dosti negativní názory na regionální strany. Bývaly zejména posuzovány za strany znamenající hrozbu politické celistvosti a ztělesnění regionálního egoismu a partikularismu.¹³ V celostátním politickém spektru byly dokonce označovány za antisystémové strany. U některých regionálních formací bylo toto označení sice celkem výstižné, avšak termín „antisystémové strany“ se zejména osvědčil jako nástroj diskreditace regionálních stran, jakožto subjektů celostátní politiky. Strany působící v celostátní sféře takto chtěli vytěsnit regionální strany z politického života, aniž by se namáhaly utkat se s nimi v přímém politickém souboji při konání řádných voleb, neboť by pro ně mohly znamenat potenciální konkurenci. Ani toto se však netýká zcela všech regionálních stran a seskupení. Jak velikou konkurenci znamenají tyto formace pro celostátní politické hráče, záleží zejména na tom, v jaké institucionální sféře jednotlivé strany působí. Existují v zásadě tyto tři možnosti:¹⁴

- a) relevantní regionální strany působící jak v regionální, tak v celostátní politické sféře
- b) relevantní regionální strany působící pouze v regionální politice
- c) relevantní regionální strany působící pouze na celostátní politické scéně

Hovoříme-li o politických subjektech v regionální sféře, měly by být od sebe odlišovány relevantní regionální strany a regionální odnože celonárodních politických

¹³ STRMISKA, Maxmilián. *Regionální strany a stranické systémy*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 1998, s. 13.

¹⁴ *tamtéž*, s. 14.

stran, neboť druhý uvedený typ nelze jednoduše zařadit do regionálního stranického systému. Nejedná se totiž o autonomní jednotky hájící zájmy pouze daného regionu a disponující vlastním koaličním či opozičním potenciálem, nýbrž o jakési deriváty celostátních politických stran. V tomto stranickém systému by tak nebyly v postavení plnohodnotné regionální strany, a proto jsou zařazovány do tzv. regionálních subsystémů politických stran. Může však docházet k případům, kdy se jistá formace patřící do regionálního subsystému stane stranou spadající do systému relevantních regionálních stran, např. dojde-li k osamostatnění určité regionální odnože v autonomní soběstačnou politickou jednotku.

Jednou z chybných interpretací etnických stran je jejich zařazování mezi neplnohodnotné či „méněcenné“ politické aktéry, které až na výjimky nejsou stranami s většinovým posláním a nemohou si tedy ani vydobýt nárok na dominantní postavení v rámci celostátní politické scény. K tomu dochází zejména díky jejich kvalitativním ukazatelům, jako např. velikosti voličské základny nebo zastoupení v celostátních legislativních orgánech. Tyto politické formace bývají nazývány jako tzv. *strany permanentní menšiny*. Strana tohoto druhu však někdy může mít ve srovnání s jejími konkurenty na celostátní úrovni solidně rozsáhlou voličskou základnu a nemusí tedy ztělesňovat politicky nejslabšího aktéra, avšak ani v tomto případě nemůže nikdy reprezentovat většinu. Tento moment výrazně ovlivňuje její vztahy s ostatními stranami, což z ní také činí zcela odlišného politického aktéra a často mívá dalekosáhlé důsledky pro její postavení v rámci stranicko-politického systému. Etnické a regionální strany by se proto měly snažit pomocí nejrůznějších etnických multikoalic vytvářet takové formace, které by ve státním i substátním prostoru mohly vystupovat jako plnohodnotní političtí aktéři s většinovým posláním.

4.2 Regionální stranicko-politická soustava

V klasické teorii politických stran vymezil Giovanni Sartori teorii existence vícerozměrných konfliktních linií, kam patří kromě standartního pravo-levého vymezení rovněž například kontinuum autoritářsko-demokratické, etnicko-integrační či sekulárně-náboženské. Uvedl, že lze všechny tyto roviny v zásadě přijmout pro kteroukoliv stranu, avšak nelze je již pojmovat jako prostor. Zařazení určité strany do jednotlivých rovin lze

pouze za předpokladu, že je stanoveno, podle jakých kritérií danou stranu hodnotíme (např. podle kritérií sociálně-ekonomických, ústavních, populistických apod.) a proto došel k teoretickému závěru, že postavení těchto rovin do multidimenzionálního systému je příliš složité, pravděpodobně přímo neuskutečnitelné. Spokojil se tedy se zjednodušeným jednorozměrným pojetím pravo-levého spektra, avšak se zachováním možnosti, že určitá politická formace nemusí nutně do této roviny spadat. Tato strana je pak nazývána jako „solitérní“. Tato Sartoriho teorie je dle ostatních myslitelů v zásadě přijatelná, avšak toto neplatí pro strany v rámci regionální stranicko-politické sféry. Zejména Klaus von Beyme prosazoval tezi, která se razantně odkláněla od Sartoriho jednorozměrné simplifikace, kdy uvedl, že je v kontextu s regionálními či etnickými (dle Sartoriho *monotematickými*) stranami neudržitelné a nepřijatelné uvádět koncept solitérních stran. Došel k závěru, že je přinejmenším v rámci regionálního prostoru nutné stanovit vícerozměrný prostor sestávající z několika konfliktních rovin, kdy se jednotlivé strany mohou paralelně vyskytovat ve více rovinách najednou. Dle Beyma může toto platit i pro strany na celostátní či lokální úrovni, ale pouze za podmínky zahrnutí prvků asymetrie tohoto prostoru.

4.3 Typologie regionálních stran a stranických soustav

Ve většině případů analýz stranicko-politických systémů bývá využívána Sartoriho typologie, která rozlišuje tyto systémy na základní dva druhy, a to umírněný pluralismus a polarizovaný pluralismus, resp. multipartismus. V rámci regionálních variant se jeví jako významější výzkum regionálního polarizovaného pluralismu. Sartori jej vymezil jako systém, v němž se nachází alespoň pět až šest relevantních politických stran, je v něm zastoupení extrémních antisystémových stran, nechybí zde ani strana středu a celý tento systém je charakteristický významnou ideologickou vzdáleností jednotlivých aktérů. V rámci regionálních stranických systémů však opět nepostačuje tento klasický jednorozměrný pohled a je tedy nutné brát v potaz existenci více, než-li dvou „pólů“. Dle Maxmiliána Strmisky je nutné se pohybovat ve dvou-, i vícerozměrném prostoru a zahrnout navíc do modelu minimálně osu integracionalisté (centralisté) – autonomisté (regionalisté). V tomto případě opět můžeme dojít k jakémusi asymetrickému prostoru, v němž se daná regionální či etnická strana může nacházet. V tomto pojetí je však velice

komplikované nalezení „středu“ a umístit tak do tohoto místa stranu, typickou tímto charakterem z hlediska vzájemných interakcí.

Doposud zde bylo pojednáváno o regionálních stranách nacházejících se v oblasti multipartismu, čili systému několika (zpravidla více než dvou) politických stran. V tomto směru jistě stojí za to uvést, že se regionální a etnické subjekty mohou někdy rovněž nacházet v systému dvou politických stran, tedy jisté formy bipartismu. Tento případ se však v realitě vyskytuje jen velice zřídka. V některých zemích se o něm dá hovořit jako o regionálním subsystému, jak je tomu např. ve Španělsku, kde proti sobě stojí místní odnože PP (Partido Popular) a PSOE (Partido Socialista Obrero Español) za nepřítomnosti žádné jiné významné síly. Zřídka se v tomto kontextu vyskytuje i systém predominantní (převládající) strany, kde se mezi několika málo či více konkurenty v rámci dané stranické soustavy nachází strana, která je charakteristická dosažením několika – obvykle čtyř – volebních vítězství za sebou. I zde se však jedná v regionálním pojetí o vzácné výjimky, které lze nalézt např. v Itálii, Spojeném království Velké Británie a Severního Irska či opět ve Španělsku.

Na Sartoriho upravenou typologii navázal Klaus von Beyme a na jejím základě vymezil základní čtyři typy stranických systémů:¹⁵

1. Systém dvou stran
2. Umírněný pluralismus (multipartismus)
 - a) Systém se střídáním vládních stran bez formování koalic
 - b) Systém se střídáním vládních stran s vytvářením koalic
 - c) Soustava s formováním koalice středu nebo velké koalice
3. Polarizovaný pluralismus (multipartismus)
 - a) Se subverzivní pravicí a levicí a středem neschopným vládnout
 - b) Se středem schopným vládnout
4. Systém s převládající stranou

Klaus von Beyme se rovněž pokusil definovat typologii regionálních stranických soustav na základě rozdílností těchto soustav, které jsou způsobeny různými rolemi etnických a regionálních stran, zejména z hlediska narušování dostředivého charakteru

¹⁵ STRMISKA, Maxmilián. *Regionální strany a stranické systémy*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 1998, s. 32.

stranické soutěže zkonstruoval následující schéma základních čtyř vzorců nebo situací:¹⁶

- Existence diferencovaného regionálního stranického systému
- Hegemonie jedné „všelidové“ strany
- Dominance národních stran soutěžících se stranou příslušné minority
- Regionální strany se nacházejí na nízkém stupni organizovanosti, avšak daný region je charakteristický volebním chováním, které je odlišné od celostátního průměru

V současné době existuje celá škála takovýchto podobných typologických schémat, která poskytují vyhovující způsob k charakterizování jednotlivých systémů politických stran. Tyto typologie by však neměly být vnímány jako definitivní. Naopak by měly být přinejmenším vnímány jako dobrá inspirace a předloha pro další studium politických stran a stranických systémů, ať již na celostátní či regionální úrovni.

Na základě výkladu teorie a typologie regionálních systémů politických stran došel Maxmilián Strmiska k jistým předběžným závěrům. Jednou z nich je teze, že na regionální úrovni lze použít klasickou typologii stranicko-politických systémů, ovšem pouze za podmínky, že se jedná o regionální subsystémy politických stran, tedy soustavy regionálních odnoží celostátních formací. Zároveň také tvrdí, že typologie celostátních systémů politických stran je aplikovatelná i v regionálním kontextu, avšak pouze za podmínek existence alespoň několika relevantních regionálních stran, kdy mezi těmito politickými stranami dochází ke vzájemným interakcím, ať už se jedná o soutěživost či spolupráci.

4.4 Etnické a regionální politické strany v Evropě

V rámci jednotlivých evropských států byl zaznamenán, ať už menším či větším rozsahu, výskyt regionálních a etnických stran, jejichž vznik je považován jako důsledek nejvyššího stupně etnické fragmentace.

Nejsilnější výskyt etnického rozporu a tedy i nejvyšší polarizace regionálního politického spektra se vykytuje v Belgii. Tento stát v současné době prochází jistou

¹⁶ STRMISKA, Maxmilián. *Regionální strany a stranické systémy*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 1998, s. 33.

krizí národního vědomí a kultury. Uvádí se, že drtivá většina obyvatel Belgie se necítí být příslušníky belgického národa, nýbrž se spíše identifikují s určitou etnickou skupinou. Výjimku zde tvoří pouze hlavní město Brusel jakožto samostatný region, kde ve kterém se většina obyvatel s belgickým původem ztotožňuje. Nejpočetnějšími a nejznámějšími etnicko-politickými skupinami jsou bezesporu jednak Vlámové (tvoří asi 50 až 58% obyvatelstva), kteří jsou si velice blízcí s Holanďany a dále také frankofonní Valoni (asi 40 až 42% obyvatelstva). Za počátek této národnostní krize je považován vznik tří etnických politických stran v 60. letech 20. století, a to Lidovou unií ve Vlámsku, Valonské shromáždění ve Valonsku a Frankofonní demokratickou frontu v Bruselu. Fragmentace zde došla tak daleko, že zde dokonce v 70. letech rozdělili tři tradiční belgické strany (křesťanští sociálové, socialisté a liberálové) podle etnického hlediska na autonomní jednotky, které se hlásili buď spíše ke Vlámům, nebo k Valonům.

V Itálii došlo k nejvěřšímu regionálně-etnickému vyostření počátkem 90. let 20. století, kdy došlo k oživení rozporu mezi severní a jižní částí Itálie, který v jisté míře přetrvává doposud. K tomu napomohla zejména regionální strana *Liga severu*, která sjednotila politické organizace na severu země. Tato strana se postupně stala největším kritikem na tamější politické scéně. Požadovala federalizaci Itálie, s čímž sice v polovině 90. let vyslovily strany zastoupené v parlamentu souhlas, avšak to již už této formaci nestačilo a své požadavky dále zradikalizovali. Lídr strany nyní požaduje rozdělení Itálie „československou cestou“ a vyhlášení nezávislého státu na severu země, který by se podle něj měl nazývat Padanie.

Ve spojeném království Velké Británie a Severního Irska mají významné role zejména Skotská národní strana a waleská Palid Cymru.¹⁷ Mnohem větší etnický rozpor se však vyskytuje v oblasti Severního Irska, kde proti Ulsterským unionistům hájícím zájmy přívrženců protestantské Británie stojí strana Sinn Fein (My sami). Ta se snaží prosazovat politické zájmy katolíků prostřednictvím Irské republikánské armády (IRA) cestou terorismu.

Vysoce významné postavení v parlamentu mají regionální strany ve Španělsku. Od roku 1993 zde totiž působí v rolích důležitých koaličních partnerů vítězných politických

¹⁷ KLÍMA, Michal. *Volby a politické strany v moderních demokraciích*. 1. vyd. Praha: Radix, 2003, s. 81.

stran. Patří sem zejména dvě strany pravého středu – Konvergence a jednota Katalánska a také Baskická národní strana, které vstoupily do vlády společně s vítěznou Španělskou socialistickou dělnickou stranou. Do dolní komory parlamentu se mimo jiné dostaly i např. Kanárská koalice či radikální baskická strana Herri Batasuna. Později opět odehrály podobnou roli regionální strany Katalánska, Baskicka a také Kanárských ostrovů, kteří se stali důležitými koaličními partnery pro vítěznou pravicovou *Lidovou stranu* v březnových volbách roku 1996.

Z řady poměrně polarizovaných regionálních stranických systémů značně vybočuje Švýcarsko. I přes poměrně vysokou etnickou fragmentaci je zde poměrně nízká míra etnického vědomí a téměř vůbec nedochází k rozporům na této úrovni. To je způsobeno zejména federalistickým uspořádáním tohoto státu, kde zájmy jednotlivých etnik a regionů bývají řešeny na úrovni kantonů, jakožto samostatných substátních útvarů a nedochází tak k vyostření situace do celostátního měřítko.

4.5 Etnické a regionální strany v ČR

Na české politické scéně existují některé typy regionálních či etnických stran, které se snaží prosadit zejména na komunální a regionální úrovni, kde některé mnohdy zaznamenávají úspěch, zatímco na celostátní úrovni je jejich význam zatím pouze marginální.¹⁸ Nejzajímavější jsou dva hlavní proudy, a to moravistické a romské politické strany.

Hovoříme-li o moravistických stranách, můžeme jejich vznik přisuzovat vlně moravského regionalismu a nacionalismu počátkem 90. let 20. století. První významnou stranou tohoto proudu bylo *Hnutí za samosprávnou demokracii – Společnost pro Moravu a Slezsko (HSD-SMS)*, které mimo jiné usilovalo o spolkové zřízení Československa a obnovu Moravskoslezské země. V září 1990 vznikla další, poněkud radikálnější, politická strana pod názvem *Moravská národní strana*, jejíž členové společně se členy *Demokratické strany práce* kandidovali za *HSD-SMS*. Postupně, až do konce devadesátých let se snažily strany této vlny nejrůznějšími koalicemi a modifikacemi názvů o prosazení svých kandidátů do krajských a místních zastupitelstev

¹⁸ FIALA, Petr; HOLZER, Jan; STRMISKA, Maxmilián. *Politické strany ve střední a východní Evropě*. 1. vyd. Brno: MPÚ Masarykovy univerzity, 2002, s. 146.

a také do senátu, což se jim ani jednou nepovedlo. Zlomem byl až rok 2000, kdy v brněnském krajském zastupitelstvu získalo díky 6,67% obdržených hlasů zastoupení hnutí *Nestránici pro Moravu*, které však nebylo čistě moravistické.

Typickým reprezentantem etnických stran a hnutí v České republice je druhý z uvedených proudů, tedy romské politické strany. Prvním významějším hnutím byla jedna z frakcí Občanského Fóra, vzniknuvší v roce 1990 pod názvem *Romská občanská iniciativa ČR*, která po rozpadu OF v roce 1992 kandidovala samostatně. Tato strana se však nikdy nijak neprosadila a nedosáhla ani 1% získaných hlasů. I zde byly zaznamenány konkurenční formace, kam patří např. *Hnutí angažovaných Romů*, *Romský národní kongres*, či *Křesťanská a demokratická strana Romů*.

Stejně jako v jiných zemích, existují i v České republice strany a hnutí, které jsou vázané svou činností na určitou lokalitu či region.¹⁹ Jejich orientace však nespočívá v prosazování určitých etnických či regionalistických zájmů menšin a jiných skupin. Jsou výhradně zaměřeny na pragmatické řešení místních problémů týkajících se rozvoje dané lokality nebo regionu. I proto nejsou strany tohoto druhu zařazovány do tradiční etnoregionální rodiny politických stran. Často však dochází k jejich identifikaci s regionem, ve kterém působí a dokáží se profilovat i na ose centrum-periferie, a proto by jim měla být také věnována patřičná pozornost. Do uvedené skupiny regionálních stran patří i *Demokratická regionální strana* působící v Libereckém kraji, které budou věnovány následující kapitoly této bakalářské práce.

5 Demokratická regionální strana

5.1 Charakteristika DRS

5.1.1 Historie strany

Demokratická regionální strana byla založena 22. 7. 1998 v Liberci několika vedoucími členy liberecké pobočky Občanské demokratické aliance (ODA), kteří nebyli spokojeni s tehdejšími vedením ODA. Jejich hlavním cílem bylo vybudování takové

¹⁹ MAREŠ, Miroslav. *Etnické a regionální strany v ČR po roce 1989*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2003, s. 220.

strany, která by byla blíže lidem, vydobyla by si dominantní postavení na místní politické scéně a tím pádem by se mohla mnohem více orientovat na problémy a zájmy libereckého regionu. Tato myšlenka se jim nakonec vyplnila a DRS se tak stala regionální alternativou parlamentních politických stran.²⁰ Již roku 1998 zaznamenala strana úspěch v komunálních volbách, kdy bylo několik členů strany zvoleno do zastupitelstev v řadě měst a obcí libereckého kraje. V následujících komunálních volbách v roce 2002 si strana upevnila svou pozici v regionu, neboť zaznamenala ještě větší úspěch, než v předchozích volbách do místních zastupitelstev. Prvním předsedou strany se v roce 1998 stal Jaroslav Pavlas z Vratislavic nad Nisou, kterého v roce 2001 nahradil MUDr. Jiří Richter, který je v libereckém kraji známým lékařem a vede stranu doposud.

Za dobu své existence si Demokratická regionální strana utvořila poměrně stabilní voličskou základnu, a opakovaně se proto snaží ve volbách do místních a krajských zastupitelstev prosadit co nejvíce svých kandidátů, aby tak mohla co nejvíce ovlivňovat politiku v Libereckém kraji dle svých programových cílů a zájmů.

5.1.2 Programové cíle strany

Demokratická regionální strana je demokratickou politickou stranou, která sdružuje občany, kteří jsou ochotni spolupodílet se na řešení problémů v rámci obcí a libereckého regionu. Strana respektuje zásady právního státu, parlamentní demokracie, liberálně tržního hospodářství, sociální odpovědnosti a samosprávy²¹ a její hlavní snahou je vytvoření humánní a spravedlivé společnosti na všech úrovních veřejné správy. Jakožto základ demokratického státu strana podporuje všechny občansky odpovědné jedince, rodiny vychovávající mladou generaci, samostatné, nezávislé a odpovědné obce a samosprávné regiony, které prosazují řešení veškerých problémů daného regionu.

DRS si je vědoma vzájemných odpovědností občanů a obcí, zejména ve školských, společenských, zdravotních a sociálních oblastech. Z tíživých sociálních jevů je jejím hlavním cílem snížení nezaměstnanosti, zastavení narůstajícího výskytu drog mezi mladou generací a vyřešení veškerých etnických problémů v regionu.

²⁰ DRS [online]. Dostupné z: <http://www.drs.li/index.php?id=46>. [cit. 2004].

²¹ DRS [online]. Dostupné z: <http://www.drs.li/index.php?id=43>. [cit. 2004].

Mezi hlavní programové cíle patří také řešení bytové situace vytvořením takového trhu s byty, který by umožnil dostupnost pro občany všech příjmových kategorií.²² Toho chce dosáhnout jednak prodejem bytových fondů z majetku měst, dále také výstavbou nájemních bytů za pomoci dostupných státních dotací a ponecháním části bytového fondu obcím pro účely tzv. sociálního bydlení pro občany nižších příjmových kategorií.

Strana chce podporovat malé a střední podnikání, jakožto důležitý prostředek pro příjmovou stránku obcí a podílet se na odstrňování překážek tohoto druhu podnikatelských aktivit. Chce dále také podpořit provázaný systém veřejné dopravy a kulturní aktivity v rámci kraje.

DRS neopomíjí ani ochranu životního prostředí, které chce docílit zejména vytápěním ekologickými zdroji energie (plyn, elektřina), prosazováním programu úspory energií a podporou městské hromadné dopravy. Všemi zákonně dostupnými prostředky chce rovněž zlepšit bezpečnost občanů, zejména v místě jejich bydliště.

5.2 DRS v krajských volbách 2004

5.2.1 Spolukandidatura s USZ

Aby DRS v těchto volbách dosáhla co nejlepšího volebního výsledku, vstoupila do koalice s jinou demokratickou stranou, s názvem *Unie pro Sport a zdraví (USZ)*. K tomuto kroku však vedla stranu celá řada dalších skutečností. Jednou z nich je fakt, že strany mají velice podobné zaměření a shodují se ve mnoha programových cílech, mezi něž patří mimo jiné rozvoj zdravého životního stylu, sportu, cestovního ruchu a dopravy v Libereckém kraji. Obě strany navíc vycházejí z předpokladu, že jedinci jejich voličské základny jsou sportovně založeni a žijí podobným životním stylem.

Hlavním cílem této koalice bylo výrazně uspět v tehdejších krajských volbách a získat tak možnost k prosazení společných programových cílů, které obě strany pojaly jako smlouvu mezi koalicí těchto stran a jejich voliči. Na jejím základě došlo k intenzivnějšímu vedení předvolební kampaně, jež obě strany chápaly jako společný slib voličům a bylo tak umožněno oslovení širšího spektra voličů. Jak se však později ukázalo, nepřinesla tato koalice pro DRS nijak výraznější voličskou podporu.

²² DRS [online]. Dostupné z: <http://www.drs.li/index.php?id=43>. [cit. 2004].

5.2.2 Volební program 2004

V roce 2004 přišla DRS před krajskými volbami s aktualizovaným volebním programem, který by se v případě úspěchu snažila na krajské úrovni prosadit. Jak je níže patrné, jedná se o program neideologický, který je čistě orientován na problémy libereckého regionu. Zabývá se následujícími (pro stranu nejdůležitějšími) oblastmi.

Jednou z těchto oblastí je bezpečnost, kterou by strana podpořila kvalitním integrovaným záchranným systémem na úrovni kraje a také posílením dobrovolných hasičských sborů v jednotlivých obcích. Jako dalším důležitým bodem v rámci podpory bezpečnosti je snížení kriminality, čehož by strana chtěla dosáhnout zejména rozšířením kamerových systémů a dalšími preventivními opatřeními. Nebylo zapomenuto ani na další faktor, který v současnosti ohrožuje řadu obyvatel kraje, což jsou povodně. Proto je jednou z priorit také výstavba protipovodňových zábran.

Jako cestu k prosperitě kraje vidí DRS rozvoj cestovního ruchu. V tomto ohledu je základem vybudování kvalitní infrastruktury pro cestovní ruch, jako např. veřejné záchody, parkoviště, přechody, cyklostezky apod. Dále by dle strany mělo dojít k podpoře kulturních a naučných zařízení a historických památek, opatření vedoucí ke zvýšení kvalifikovanosti personálu v cestovním ruchu a také pro prodloužení turistické sezóny. Zároveň by měla být zavedena soustavnější podpora cestovního ruchu krajem.

V oblasti infrastruktury by se strana zasadila především o zlepšení silnic II. a III. třídy a mostů. Měl by být zaveden systém příspěvků obcím na údržbu a obnovu místních komunikací. Dále by mělo dojít k zásadní podpoře ekologické městské hromadné dopravy a s ní spojeného systému integrované dopravy. V tomto směru není opomíjena ani podpora bezpečnosti na komunikacích a výstavba nových cyklotras.

Demokratická regionální strana by chtěla zajistit efektivní využívání strukturálních fondů a dostupných grantů Evropské unie. Mělo by dojít k vytvoření takových podmínek, které by přilákaly zahraniční i české investory a mohlo tak dojít k příznivému rozvoji místních aktivit. Strana by chtěla lépe zviditelnit v rámci EU liberecký region, a to zejména díky přeshraniční spolupráci v rámci *Euroregionu Nisa*.

Mimojiné i z důvodu spolukandidatury s USZ strana nezapomněla na podporu tělovýchovy a sportu. V tomto směru chce DRS prosadit zvýšení finanční podpory kraje sportovním zařízením a sdružením, rozšíření tělesné výchovy na základních školách,

zajištění dostupnosti sportu a pohybových aktivit všem občanům kraje a také propagaci a modernizaci již existujících sportovních center, aby došlo k jejich zviditelnění na evropské úrovni.

V rámci sociální politiky by se DRS chtěla zasadit o rozšíření center pečovatelské služby, zvýšení počtu sociálních lůžek a vybudování hospiců pro potřeby občanů kraje. Dále by chtěla zvýšit podporu neziskovým organizacím, které se podílejí na obecně prospěšné činnosti. Nemělo by být ani zapomenuto na vybudování protidrogových centrál a zavedení programů na začlenění zdravotně postižených občanů do běžného a plnohodnotného života.

Školství a vzdělanost chápe DRS jako nejlepší investici pro budoucí generace.²³ Proto by se strana chtěla zasadit o zachování základních škol v jednotlivých vesnicích, jakožto center života a podporovat zařízení pro volnočasové aktivity. Mělo by rovněž dojít k podpoře rozvoje spolupráce kraje a vysokých škol a také celoživotního vzdělávání prostřednictvím vzniku Centra vzdělanosti libereckého kraje včetně jeho místních center.²⁴ Strana by také chtěla vytvořit program pro zvýšení informační gramotnosti občanů kraje, zejména v oblasti využití internetu.

V oblasti zdravotnictví by DRS chtěla podpořit zachování regionálních nemocnic, jakožto center celoregionální péče, zejména pak liberecké nemocnice, která by měla sloužit jako centrum vysoce odborné medicíny pro všechny občany kraje. Mělo by rovněž dojít k zachování sítě ambulantních lékařů a samozřejmě by se měla stát bezproblémová dostupnost pohotovostní zdravotní péče do všech částí kraje. Strana by nezapomněla ani na zavedení komplexního programu kraje pro podporu zdravotnictví a zdravého způsobu života.

DRS se řídí heslem, že dobré životní prostředí je základem dobrého domova. Proto by dle jejích představ mělo dojít ke kultivaci prostředí, s nímž jsou občané denně bezprostředně ve styku, např. sadbou květin, výstavbou parků a oddychových zón. Strana by se chtěla také zasadit o zavedení jednotného krajského systému třídění odpadů, preferenci ekologicky šetrných posypů komunikací v zimních obdobích a vytvoření podpory alternativních energetických zdrojů a úspor energie.²⁵ V oblasti

²³ DRS [online]. Dostupné z: <http://www.drs.li/index.php?id=53>. [cit. 2004].

²⁴ DRS [online]. Dostupné z: *tamtéž*. [cit. 2004].

²⁵ DRS [online]. Dostupné z: *tamtéž*. [cit. 2004].

zemědělství by mělo dojít k posílení jeho mimoprodukční funkce, zejména z hlediska údržby a obnovy typického kulturního rázu krajiny. Rovněž by mělo dojít k posílení významu venkova, jeho tradic a prostředí, jakožto kvalitního zázemí pro bydlení a nejrůznější formy rekreace.

5.3 Analýza volebních výsledků DRS v Libereckém kraji

V následujícím textu se tato práce snaží zanalyzovat výsledky voleb, kterých se DRS jako jedna z kandidujících stran zúčastnila. Na jejich základě jsou vysvětleny hypotetické příčiny těchto výsledků, které přímo souvisejí s aktuální politickou situací v období daných voleb. Jelikož strana kandidovala ve volbách do místních i krajských zastupitelstev pouze v Libereckém kraji, jsou i všechny následující výsledky vztaženy právě k tomuto regionu.

5.3.1 Volby do obecních a městských zastupitelstev

První účast Demokratické regionální strany v komunálních volbách se uskutečnila v roce 1998, tedy v roce kdy strana vznikla. Jak bude patrné z níže uvedených tabelovaných volebních výsledků, zaznamenala DRS již v tomto roce značný úspěch. Nejprve jsou uvedeny výsledky za obecní a městská zastupitelstva celkem a poté za zastupitelstvo statutárního města Liberce. Veškeré výsledky jsou pro větší přehlednost uvedeny pouze za okres Liberec, ve kterém obdržela strana celkově nejvíce hlasů. Dále jsou také zkomparovány s ostatními zúčastněnými politickými stranami.

Tab. 1 – Výsledky komunálních voleb v roce 1998 (okres Liberec) – obecní a městská zastupitelstva celkem²⁶

Volební strana	Počet	
	abs.	v %
Občanská demokratická strana	351 031	28,22
Česká strana sociálně demokratická	224 240	18,03
Sdružení KSČM, NK	117 618	9,46
Demokratická regionální strana	84 942	6,83
Sdružení OS, NK	80 138	6,44
Unie svobody – Demokratická unie	72 850	5,86
Sdružení nezávislých kandidátů – místní sdružení celkem	68 737	5,53

²⁶ Volby.cz [online]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv1998-win/kv411111?xjazyk=CZ&xdz1=1&xdz2=1&xdz=1&xdzm=13&xnumnuts=5103/>. [cit. 2006].

Unie pro sport a zdraví	60 261	4,84
Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová	60 129	4,83
Sdružení ODA, NK	21 291	1,71
Strana za životní jistoty	17 856	1,44
NEZÁVISLÍ	15 020	1,21
Koalice ODS, US	14 016	1,13
Nezávislí kandidáti	10 815	0,87
Česká strana národně sociální	10 100	0,81
Pravá alternativa	8 867	0,71
Koalice SPR-RSČ, SDČR	7 443	0,60
Hnutí nezávislých za harmonický rozvoj obcí a měst	6 907	0,56
Sdružení KDU-ČSL, NK	3 858	0,31
Občanská demokratická aliance	3 603	0,29
Strana drobných podnikatelů	1 628	0,13
Komunistická strana Čech a Moravy	1 370	0,11
Sdružení ČSSD, NK	912	0,07
Republikánská unie	338	0,03

Jak vidíme v tabulce 1, shrneme-li výsledky za jednotlivá obecní a městská zastupitelstva v okrese do společného průměru, dostaneme výsledek DRS 6,83%. Pokud tento výsledek srovnáme s ostatními stranami, můžeme ho zhodnotit jako velice obstojný, neboť se DRS dokázala umístit celkově na čtvrtém místě. Pokud bychom hodnotili výsledek pouze z hlediska politických stran (tj. bez zahrnutí nejrůznějších sdružení, a nezávislých kandidátů), ocitla by se DRS na třetím místě hned za ČSSD, což je pro takto mladou stranu naprosto výborný výsledek.

Zajímavý je rovněž výsledek, kterého DRS dosáhla ve volbách do samotného zastupitelstva statutárního města Liberce, což je patrné v následující tabulce.

Tab. 2 – Výsledky komunálních voleb v roce 1998 – zastupitelstvo statutárního města Liberec²⁷

Volební strana	Počet	
	abs.	v %
Občanská demokratická strana	312 740	31,82
Česká strana sociálně demokratická	181 829	18,50
Sdružení KSČM, NK	86 099	8,76
Sdružení OS, NK	80 138	8,15
Demokratická regionální strana	72 873	7,42

²⁷ Volby.cz [online]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv1998-win/kv411111?xjazyk=CZ&xdz1=3&xdz2=3&xdz3=3&xdzm=15&xnumnuts=5103/>. [cit. 2006].

Unie svobody – Demokratická unie	67 942	6,91
Unie pro sport a zdraví	60 261	6,13
Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová	51 068	5,20
Sdružení ODA, NK	21 291	2,17
NEZÁVISLÍ	14 963	1,52
Strana za životní jistoty	10 805	1,10
Česká strana národně sociální	8 400	0,85
Pravá alternativa	7 861	0,80
Koalice SPR-RSČ, SDČR	6 430	0,65

S celkovými 7,42% obdržených hlasů si strana zajistila členství svých kandidátů v městském zastupitelstvu Liberce a umístila se celkově na pátém místě.

Takto skvělý výsledek ve vůbec prvních volbách, kterých se DRS zúčastnila, lze přičíst hned několika faktorům. Je sice všeobecně známo, že lidé nevolí jednotlivé členy do obecních zastupitelstev ani tak na základě jejich politické příslušnosti, jako spíše na základě sympatií, které často bývají doprovázeny užšími vztahy k těmto kandidátům (např. známosti, sousedství, rodinná příslušnost apod.). V důsledku toho pak nejvíce mandátů získají kandidáti z řad nezávislých a jiných sdružení, kteří většinou spadají do výše uvedené skupiny a výjimku zde netvoří ani výsledek za obecní zastupitelstva v okrese Liberec. V předchozích tabulkách jsou však na prvních dvou pozicích uvedeny dvě nejsilnější parlamentní strany, což je důsledek uvedení celkového výsledku za obecní a městská zastupitelstva. Ve městských zastupitelstvech získaly totiž nejvíce mandátů jednotlivé politické strany, z čehož vyplývá, že u městských zastupitelstev je situace zcela opačná. DRS obdržela mnoho hlasů pravděpodobně z důvodu, že voliči, kteří si jednak nedokázali vybrat z žádného z nezávislých kandidátů a zároveň nesympatizovali se žádnou z větších známých politických stran, zvolili novou alternativu – stranu, která se hlásí právě a pouze k zájmům Libereckého kraje a vystupuje jako určitý subvlastenecký hráč za tento region. Je celkově zřejmé, že strana založila i svou předvolební kampaň na tomto „marketingovém tahu“, kdy se snažila vystupovat jako subjekt vznikuvší právě a jen pro zájmy Liberce a jeho okolních mikroregionů. To je například vidět i na URL adrese jejich webových stránek (www.drs.li), kde se doména 1. řádu „li“ tváří jako zkratka pro liberecký region, avšak ve skutečnosti se jedná o národní internetovou doménu státu Libanon.

Výsledky za statutární zastupitelstvo města Liberce jsou velice podobné celkovým.

Zde však již hrají kandidáti z řad nezávislých a jiných sdružení mnohem slabší roli. Voliči vnímají statutární orgán města jako instanci vyšší úrovně, kde je potřebná vyšší odbornost a proto se spíše kloní k hlasování pro politické strany, které odbornou způsobilost svých kandidátů prezentují uvedením jejich pořadí na kandidátních listinách stran. Zde se i proto nejvíce prosadily naše dvě nejsilnější politické strany – ODS a ČSSD. Pod nimi se pak vyskytují ještě dvě sdružení nezávislých kandidátů, z nichž jedno (jak je z názvu patrné) je tvořeno členy, kteří zřejmě inklinují ke komunistické ideologii. Po nich je již možno vidět celkově na pátém místě DRS se 7,42%. Tento vynikající výsledek lze přičíst podobným důvodům, jako je tomu u výsledků za obecní zastupitelstva celkem.

Zajímavé jistě bude srovnat tento výsledek s komunálními volbami uskutečněnými v letech 2002 a 2006. Nejprve budou opět uvedeny výsledky za obecní a městská zastupitelstva a poté za statutární zastupitelstvo města Liberce v roce 2002.

Tab. 3 – Výsledky komunálních voleb v roce 2002 (okres Liberec) – obecní a městská zastupitelstva celkem²⁸

Volební strana	Hlasy		Zastupitelé	
	abs.	v %	abs.	v %
Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová	47 856	3,71	6	0,96
Česká strana národně sociální	157	0,01	2	0,32
Česká strana sociálně demokratická	203 863	15,79	67	10,77
Občanská demokratická aliance	3 785	0,29	2	0,32
Strana za životní jistoty	3 396	0,26	1	0,16
Komunistická strana Čech a Moravy	143 989	11,15	63	10,13
Občanská demokratická strana	307 005	23,78	45	7,23
Nezávislí kandidáti	5 814	0,45	36	5,79
NEZÁVISLÍ	52 479	4,06	6	0,96
Sdružení nezávislých kandidátů – místní sdružení	102 876	7,97	307	49,36
Pravý Blok	2 874	0,22	0	0,00
Unie svobody – Demokratická unie	58 189	4,51	6	0,96
Strana pro otevřenou společnost	99 165	7,68	10	1,61
Demokratická regionální strana	72 050	5,58	21	3,38
Hnutí nezávislých za harmonický rozvoj obcí a měst	19 386	1,50	0	0,00
Volba pro město	42 205	3,27	0	0,00

²⁸ Volby.cz [online]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2002-win/kv12111?xjazyk=CZ&xld=1&xnumnuts=5103&xdz1=1&xdz2=1&xdz=1&xdzm=13/>. [cit. 2006].

Unie pro sport a zdraví	70 812	5,48	3	0,48
Republikáni Miroslava Sládka	1 465	0,11	0	0,00
SNK Evropští demokraté	14 527	1,13	21	3,38
Strana svobodných severu	3 527	0,27	0	0,00
Strana občanského porozumění	3 370	0,26	0	0,00
Naděje	9 041	0,70	0	0,00
Koalice ODS, US-DEU	11 441	0,89	8	1,29
Sdružení ČSSD, NK	2 275	0,18	7	1,13
Sdružení ODS, NK	5 076	0,39	6	0,96
Sdružení US-DEU, NK	4 495	0,35	5	0,80

Srovnáme-li výsledky DRS s rokem 1998, zjistíme, že si strana mírně pohoršila, což mohlo být způsobeno faktem, že již vyprchalo jakési nadšení z nového, čistě libereckého politického hráče a strana nejspíš nezahrnula do programu nic převratně nového, čím by mohla zaujmout větší množství voličů. Oproti předchozím výsledkům voleb do místních zastupitelstev poskytl server www.volby.cz tentokrát i přepočtení na mandáty a tak je možné si povšimnout, že celkově strana získala za všechna obecní a městská zastupitelstva v okrese Liberec 21 křesel.

Mírné zhoršení výsledků strana zaznamenala i ve výsledcích za samotné statutární městské zastupitelstvo města Liberce. Výsledkem 6,11% však bezpečně překročila pětiprocentní hranici a zajistila si tak 3 křesla na městské radnici.

Tab. 4 – Výsledky komunálních voleb v roce 2002 – zastupitelstvo statutárního města Liberec²⁹

Volební strana	Hlasy		Zastupitelé	
	abs.	v %	abs.	v %
Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová	35 474	3,60	0	0,00
Česká strana sociálně demokratická	155 273	15,76	7	17,95
Komunistická strana Čech a Moravy	105 909	10,75	5	12,82
Občanská demokratická strana	273 081	27,72	13	33,33
NEZÁVISLÍ	50 781	5,15	2	5,13
Pravý Blok	2 874	0,29	0	0,00
Unie svobody – Demokratická unie	53 994	5,48	2	5,13
Strana pro otevřenou společnost	97 869	9,93	4	10,26
Demokratická regionální strana	60 223	6,11	3	7,69

²⁹ Volby.cz [online]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2002-win/kv12111?xjazyk=CZ&xld=1&xnumnuts=5103&xdz1=3&xdz2=3&xdz3=3&xdzm=15/>. [cit. 2006].

Hnutí nezávislých za harmonický rozvoj obcí a měst	19 386	1,97	0	0,00
Volba pro město	42 205	4,28	0	0,00
Unie pro sport a zdraví	70 812	7,19	3	7,69
Republikáni Miroslava Sládka	1 465	0,15	0	0,00
Strana svobodných severu	3 527	0,36	0	0,00
Strana občanského porozumění	3 370	0,34	0	0,00
Naděje	9 041	0,92	0	0,00

V roce 2006 již DRS kandidovala pouze do městských zastupitelstev Libereckého kraje a nejlépe si vedla v okrese Liberec, kde obdržela 3,16% hlasů, čímž nakonec získala 7 zastupitelských křesel.

Tab. 5 – Výsledky komunálních voleb v roce 2002 (okres Liberec) – městská zastupitelstva³⁰

Volební strana	Hlasy		Zastupitelé	
	abs.	v %	abs.	v %
Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová	5 954	2,85	3	2,11
Česká strana sociálně demokratická	25 421	12,19	15	10,56
Komunistická strana Čech a Moravy	22 582	10,83	16	11,27
Občanská demokratická strana	44 045	21,12	31	21,83
Nezávislí kandidáti	243	0,12	0	0,00
Sdružení nezávislých kandidátů – místní sdružení	61 553	29,51	39	27,46
Demokratická regionální strana	6 584	3,16	7	4,93
Hnutí nezávislých za harmonický rozvoj obcí a měst	5 963	2,86	4	2,82
Volba pro město	2 530	1,21	1	0,70
SNK Evropští demokraté	10 129	4,86	9	6,34
Národní strana	3 020	1,45	2	1,41
NEZÁVISLÍ DEMOKRATÉ (předseda V. Železný)	1 254	0,60	1	0,70
Sdružení KDU-ČSL, NK	4 107	1,97	1	0,70
Sdružení ODS, NK	4 961	2,38	6	4,23
Sdružení SOS, NK	8 432	4,04	7	4,93
Sdružení SN, NK	1 787	0,86	0	0,00

Do zastupitelstva statutárního města Liberce tentokrát strana nekandidovala, a proto zde za rok 2006 ani neuvádím výsledky. Proč se v tomto roce vedení strany takto rozhodlo, není jasné a ani příliš logické, jelikož při předchozích dvou komunálních

³⁰ Volby.cz [online]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kv2006/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=1&xdz=2&xnumnuts=5103/>. [cit. 2006].

volbách DRS získala alespoň několik málo zastupitelských křesel.

5.3.2 Volby do krajských zastupitelstev

Volební systém pro krajská zastupitelstva byl přijat na základě dohody ODS a ČSSD o reformě voleb do Poslanecké sněmovny a místních zastupitelstev. Zpočátku měl pouze málokdo představu o tom, jak bude činnost samosprávných krajů v praxi vypadat, což bylo také důsledkem velké variability názorů na tuto novinku v české politice. Z výzkumu agentur SC&C a STEM pro Českou televizi vyplynulo, že cca 60% občanů zřízení krajů akceptovalo, 15% bylo ostře proti a ostatní občané byli buď bez názoru, nebo se jen mírně klonili k jedné z vyhraněných variant. Ze všech dotázaných měla však pouhá čtvrtina občanů určitou představu o tom, co bude úkolem krajů.³¹ V České republice se za dobu její existence uskutečnily zatím dvoje volby do krajských zastupitelstev, a to v roce 2000 a 2004. Demokratická regionální strana se zúčastnila voleb v obou případech a vždy kandidovala pouze v Libereckém kraji.

V roce 2000 byla zaznamenána průměrná volební účast za celou ČR 33,64% a v samotném Libereckém kraji pak 33,07%, což zhruba odpovídá celostátnímu průměru. Tyto volby byly pro DRS zcela neúspěšné, neboť i přes 4685 hlasů, které obdržela, nepřekročila hranici 5% a nezískala tak ani jeden mandát, i když od tohoto čísla nebyla zase až příliš daleko. Vyjádřeno relativně, obdržela DRS celkem 4,32% hlasů, což je patrné v následující tabulce.

Tab. 5 – Výsledky voleb do krajských zastupitelstev v roce 2000 – Liberecký kraj³²

Volební strana	Počet	
	abs.	v %
Strana pro otevřenou společnost	10 000	9,23
Občanská demokratická strana	26 866	24,81
NEZÁVISLÍ	6 781	6,26
Čtyřkoalice	16 024	14,79
Strana občanského porozumění	653	0,60
REPUBLIKÁNI MIROSLAVA SLÁDKA	1 698	1,56
Liberalistická unie pro sport a zdraví	4 356	4,02
Demokratická regionální strana	4 685	4,32

³¹ MRKLAS, Ladislav. *Krajské volby 2000: fakta, názory, komentáře*. Praha: CEVRO, 2001, s. 59.

³² Volby.cz [online]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kz2000/kz21?xjazyk=CZ&xdatum=20001112&xkraj=6/>. [cit. 2006].

Republikánská unie	98	0,09
Česká strana národně sociální	2 896	2,67
Komunistická strana Čech a Moravy	17 648	16,29
Vlastenecká republikánská strana	300	0,27
Strana svobodných severu	1 832	1,69
Koaliční Pravý blok – Klub angažovaných nestraníků	352	0,32
Česká strana sociálně demokratická	14 083	13,00

V zastupitelstvu Libereckého kraje je celkem 45 radních křesel a k většině je tedy potřebné získat aslepoň 23 zastupitelů. V těchto volbách se do něj dostalo celkově 6 politických subjektů (5 politických stran a 1 sdružení) a vznikl tak prostor pro neobvykle vysoký počet potenciálních koaličních variant. Po jednáních vítězné ODS s ostatními demokratickými stranami byla nakonec dohodnuta varianta minimální koalice s nejmenším možným počtem subjektů, tedy koalice ODS, 4K a ČSSD.

V roce 2004 kandidovalo do zastupitelstva Libereckého kraje 16 politických stran, hnutí nebo koalic. Celková volební účast v kraji dosáhla 30,8%, což je zhruba o 3% méně, než v předchozích volbách v roce 2000. I když také tentokrát byli do DRS vkládány veliké naděje na úspěch (mimojiné i díky těsnému umístění pod 5% hranicí v předchozích krajských volbách), tak ani při společné koaliční kandidatuře s *Unii pro sport a zdraví (USZ)*, jejíž hlavní význam je vysvětlen v kapitole 5.2.1, strana opět nepřesáhla tuto magickou hranici potřebnou pro získání alespoň jednoho zastupitelského křesla. S téměř stejným výsledkem jako v předchozích volbách, který byl tentokrát 4420 obdržených hlasů (vyjádřeno relativně 4,25%), nezískala DRS opět ani jeden mandát. Celkový přehled výsledků za Liberecký kraj je uveden v tabulce 6.

Tab. 6 – Výsledky voleb do krajských zastupitelstev v roce 2004 – Liberecký kraj³³

Volební strana	Počet	
	abs.	v %
Strana pro otevřenou společnost	13 128	12,62
Křesťanská demokratická unie – Česká strana lidová	4 499	4,32
Unie svobody – Demokratická unie	2 509	2,41
NEZÁVISLÍ	2 726	2,62
Strana zelených	3 057	2,93
České hnutí za národní jednotu	107	0,10

³³ Volby.cz [online]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/kz2004/kz21?xjazyk=CZ&xdatum=20041105&xkraj=6/>. [cit. 2006].

Občanská demokratická strana	37 497	36,05
Unie pro sport a zdraví – Demokratická regionální strana	4 420	4,25
Pravý Blok	663	0,63
Česká strana sociálně demokratická	11 233	10,80
Evropští demokraté	1 250	1,20
Česká strana národně sociální	186	0,17
SNK sdružení nezávislých	4 682	4,50
Strana zdravého rozumu	1 250	1,20
Dělnická strana	214	0,20
Komunistická strana Čech a Moravy	16 577	15,93

V Libereckém kraji zvítězila stejně jako před čtyřmi lety ODS, před druhou KSČM, třetí SOS a čtvrtou ČSSD. Oproti předchozím krajským volbám tentokrát nezískaly zastoupení subjekty bývalé Čtyřkoalice a sdružení NEZÁVISLÍ.³⁴ Stejně jako v předchozích volbách, se i tentokrát umístila KSČM na druhém místě. Tento výsledek se jeví jako alarmující a lze ho připsat nízké celkové volební účasti v kraji a také faktu, že KSČM je známá jako strana s jednou z nejstabilnějších voličských základů s velice disciplinovanými voliči. V Libereckém kraji pak toto platí dvojnásob.

Po konaných volbách došlo k „bleskovým“ jednáním o sestavení koalice v krajské radě, kdy ODS oslovila hned jako první ČSSD, se kterou se posléze také domluvila na společné radní koalici tvořenou 28 zastupiteli ze 45. Došlo tak k vytvoření relativně pohodlné a stabilní většiny.

6 Závěr

Demokratická regionální strana je demokratickým politickým subjektem působícím na regionální úrovni, jehož hlavní cíle a zájmy jsou výhradně zaměřeny na pragmatické řešení problémů týkajících se libereckého regionu. Jedná se o typickou regionální politickou stranu, která není etnická (politická legitimizace v tomto případě nemá etnický ráz). Zároveň nejde o stranu regionalistickou, její zaměření na Liberec má nejvýš charakter lokálního patriotismu. Za dobu své existence si bezesporu našla na české politické scéně své místo. Zejména díky odbornosti a zkušenostem

³⁴ BALÍK, Stanislav; KYLOUŠEK, Jakub; ČALOUK, Dalibor; et al. *Krajské volby v České republice 2004*. Brno: MPÚ Masarykovy univerzity, 2006, s. 108.

zakládajících členů strany se DRS dokázala rychle začlenit do politického dění, což bylo patrné především na komunální úrovni, kde zaznamenala úspěch již v prvních komunálních volbách. Zakladatelé byli ke všemu v libereckém regionu poměrně známé osobnosti pocházející z místní odnože Občanské demokratické aliance (ODA), což jim šlo určitě také k duhu. Tajemstvím rychlého a úspěšného nástupu strany do české regionální politiky byla bezesporu i sebe prezentace strany, jakožto čistě regionálního seskupení, které působí právě a jen v rámci libereckého regionu. Dalším aspektem byl očividně také poměrně kvalitně propracovaný volební program, který byl navíc opět orientovaný pouze na Liberecký kraj. Všechny tyto charakteristiky pak působily stimulativně na nerozhodnuté voliče, kteří tomuto prolibereckému subvlasteneckému hráči věnovali svůj hlas.

Na krajské úrovni se již tolik straně nevedlo. V obou volbách do krajských zastupitelstev, konaných v letech 2000 a 2004, se straně nepodařilo získat ani jeden mandát. V obou případech navíc strana skončila s výsledkem těsně pod hranicí, kterou je potřeba překročit pro získání zastoupení v krajské radě. Přes poměrně velkou euforii z výsledků na komunální úrovni tak došlo v tomto případě k mírnému zklamání. Důvodem značného neúspěchu mohl být fakt, že v krajských volbách se již volí výkonné orgány správy na vyšší úrovni. Voliči zřejmě pocítili větší zodpovědnost za to, komu dají svůj hlas, a proto se klonili k hlasování spíše pro větší zavedené parlamentní strany. Na základě vlastních zkušeností totiž věděli, co od těchto subjektů mohou očekávat, což u DRS zatím nebylo ani zdaleka možné.

Převážně tato historická fakta mě přivádějí k závěru, že pokud chce být Demokratická regionální strana v budoucnu úspěšnou, měla by se zaměřit hlavně na upevnění své pozice na komunální úrovni, k čemuž bude mít šanci již v následujících volbách do obecních a městských zastupitelstev v roce 2010. Aby ve svém regionu oslovila více lidí, měla by připravit kvalitní předvolební kampaň. Strana by ale také měla uskutečňovat nejrůznější akce a meetingy i mimo předvolební období, aby se tak mohla dostat do širšího podvědomí potenciálních voličů. Na základě takovéto činnosti si získá širší podporu veřejnosti, upevní si voličskou základnu a bude tak mít mnohem vyšší šance k prosazení se na krajské úrovni. Otázkou však zůstává, zda-li je pro DRS takovýto vývoj vůbec uskutečnitelný, neboť existuje celá řada možných překážek, jež by ji mohli odradit.

7 Seznam literatury

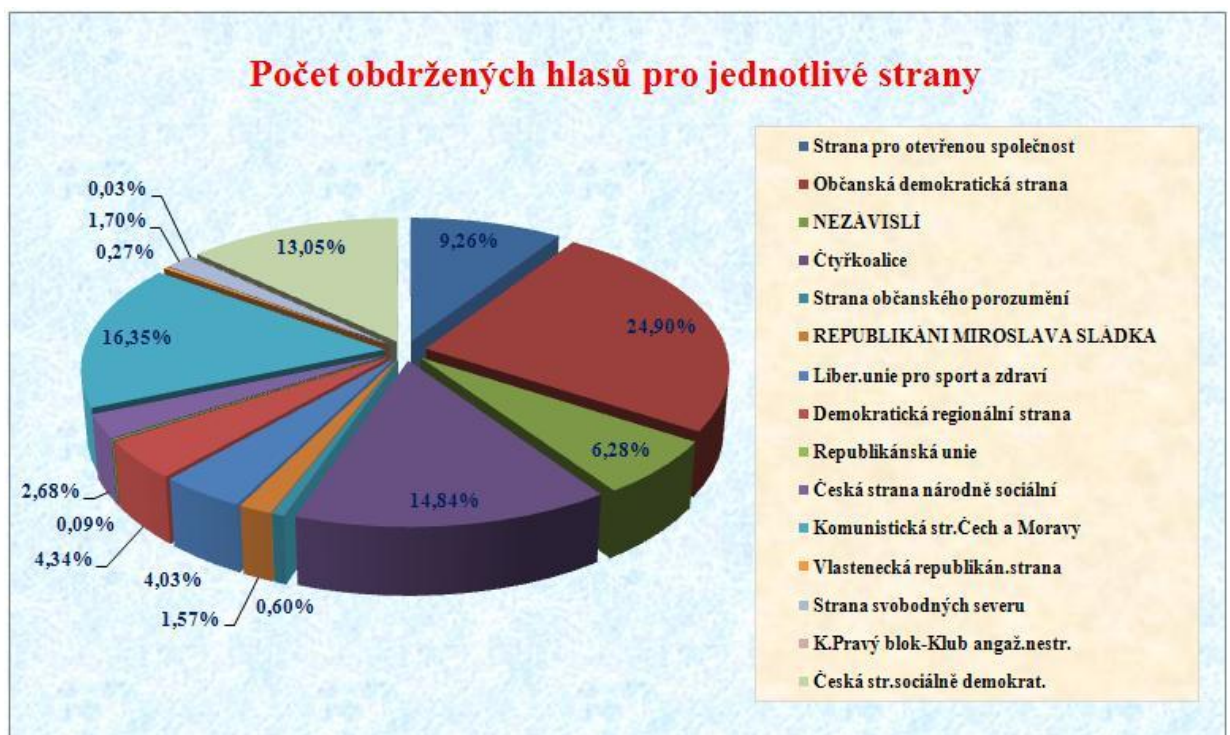
- ✚ FIALA, Petr; STRMISKA, Maxmilián. *Teorie politických stran*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 1998. ISBN 80–85947-31–5.
- ✚ STRMISKA, Maxmilián. *Regionální strany a stranické systémy*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 1998. ISBN 80–85959-32–1.
- ✚ MAREŠ, Miroslav. *Etnické a regionální strany v ČR po roce 1989*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2003. ISBN 80–7325-026–8.
- ✚ KLÍMA, Michal. *Volby a politické strany v moderních demokraciích*. 1. vyd. Praha: Radix, 2003. ISBN 80–86031-13–6.
- ✚ FIALA, Petr; HOLZER, Jan; STRMISKA, Maxmilián. *Politické strany ve střední a východní Evropě*. 1. vyd. Brno: MPÚ Masarykovy univerzity, 2002. ISBN 80–210-3036–4.
- ✚ MRKLAS, Ladislav. *Krajské volby 2000: fakta, názory, komentáře*. Praha: CEVRO, 2001. ISBN 80–238-6750–4.
- ✚ BALÍK, Stanislav; KYLOUŠEK, Jakub; ČALOUK, Dalibor; et al. *Krajské volby v České republice 2004*. Brno: MPÚ Masarykovy univerzity, 2006. ISBN 80–210-3880–2.
- ✚ DRS [online]. Dostupné z: <http://www.drs.li>. Poslední úpravy 2004. [cit. 2004].
- ✚ Volby.cz [online]. Dostupné z: <http://www.volby.cz>. Poslední úpravy 2006. [cit. 2006].

8 Přílohy

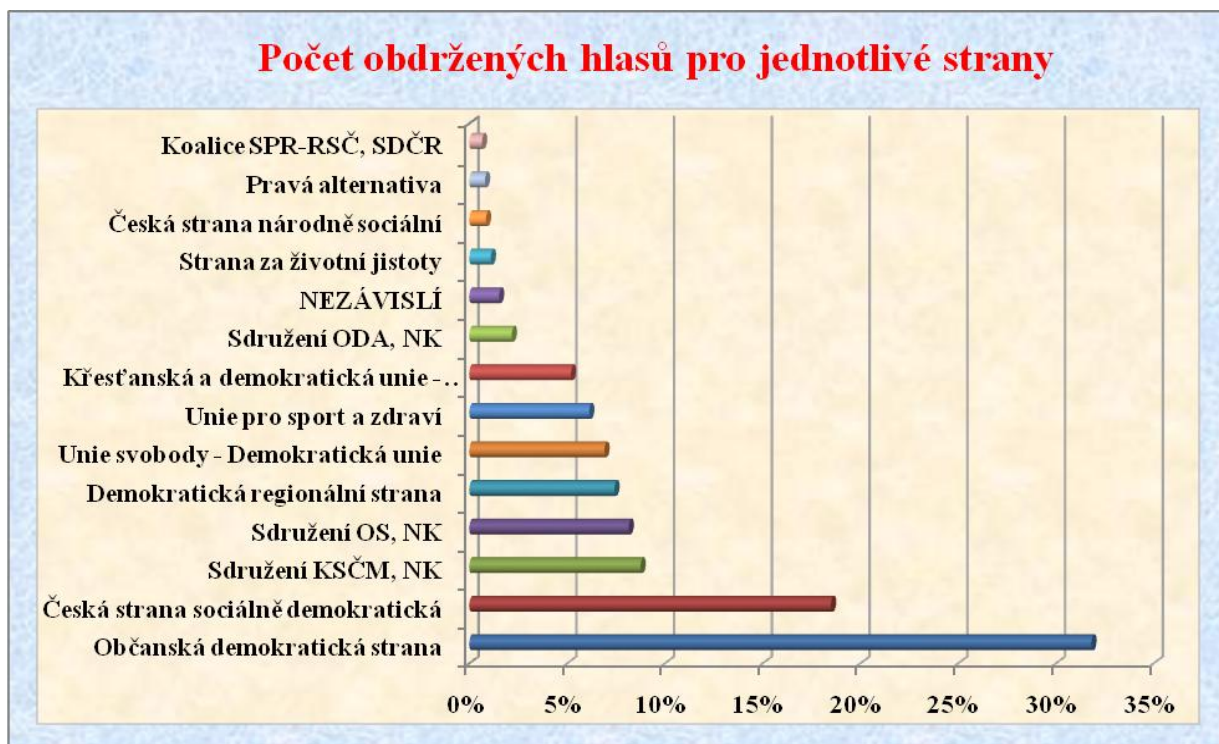
Graf 1 – Výsledky voleb do krajských zastupitelstev v roce 2000

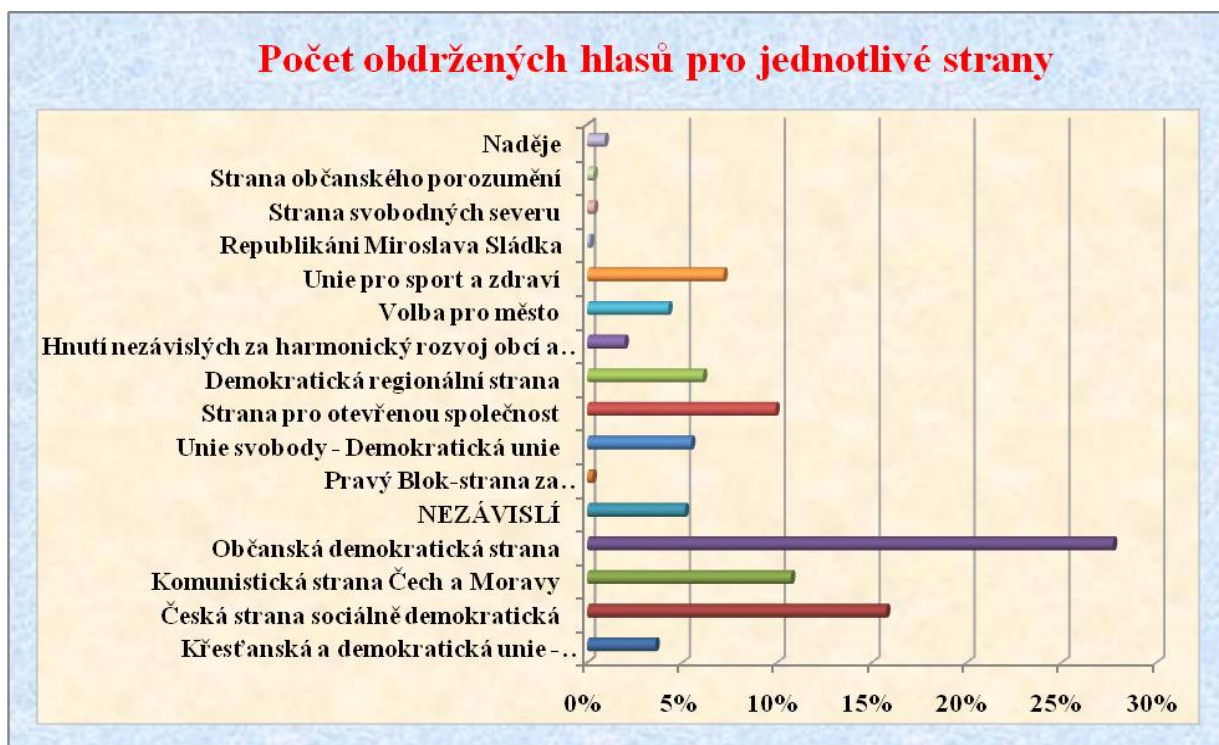
Graf 2 – Výsledky voleb do krajských zastupitelstev v roce 2004

Graf 3 – Výsledky voleb do zastupitelstva statutárního města Liberce v roce 1998

Graf 4 – Výsledky voleb do zastupitelstva statutárního města Liberce v roce 2002

Významné osobnosti DRS:

MUDr. Jiří Richter – předseda DRS, Radní statutárního města Liberec

Narozen: 6. 4. 1958

Vzdělání: Fakulta všeobecného lékařství Univerzity Karlovy v Praze

Povolání: lékař

Stav: ženatý

Děti: 2 dcery

Záliby: sport (cyklistika, lyžování, beach volleyball, tenis), kultura (hudba rocková, klasická, divadlo, literatura)

Jaroslav Pavlas – místopředseda DRS, místostarosta Vratislavice n. Nisou

Narozen: 9. 10. 1957

Vzdělání: Energetický institut

Povolání: ředitel společnosti

Stav: ženatý

Děti: syn Jan (1982), dcera Martina (1984)

Záliby: sport (beach volleyball, tenis, lyže), kultura (hudba rocková, klasická, divadlo, literatura faktu)

Ing. Jaroslav Bureš – předseda MO Liberec

Narozen: 9. 10. 1961

Vzdělání: Fakulta strojní ČVUT Praha, Brno Business School

Povolání: organizační poradce

Stav: ženatý

Děti: dva synové (narození 1986 a 1989)

Záliby: sport (cyklistika, lyže, vysokohorská turistika, vodáctví, squash, horolezení), četba a kino.

Josef Nadrchal – zakládající člen DRS

Narozen: 25. 12. 1954

Vzdělání: VUT FAST v Brně

Povolání: podnikatel v oboru stavebnictví

Stav: ženatý

Děti: dvě děti (1978 – dcera, 1985 – syn)

Záliby: sport (cyklistika, tenis).

Ing. Jaroslav Vlach – místopředseda DRS

Narozen: 5. 1. 1956

Vzdělání: ČVUT fakulta elektrotechnická

Povolání: výzkumný pracovník

Stav: ženatý

Děti: 2 děti dcera, syn

Mgr. Alois Čvančara – zakládající člen DRS, Radní Statutárního města Liberec

Narozen: 22. 9. 1945

Vzdělání: ČVUT fakulta elektrotechnická

Povolání: ředitel Severočeského muzea v Liberci

Stav: ženatý

Děti: 3 dcery, Petra 33 let, Tereza 27 let a Gabriela 26 let

Záliby: příroda, botanika, historie

